

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

Relacions internacionals i conflictes a l'Època Contemporània

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Relacions internacionals i conflictes a l'Època Contemporània
Nom professor/a	Francesc Bonamusa Gaspà
Departament	Història Moderna i Contemporània
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/1122
Telèfon (*)	93 581 12 42
e-mail	Francesc.Bonamusa@uab.cat
Horari de tutories	A determinar a començament de curs
Codi	100358
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs. Primer Semestre: grau d'Història
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Francesc Bonamusa Gaspà
Departament	Història Moderna i Contemporània
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/1122
Telèfon (*)	93 581 12 42
e-mail	Francesc.Bonamusa@uab.cat
Horari d'atenció	A determinar a començament de curs

3.- Prerequisits

No se n'han previst

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

En el trànsit del segle XVIII al XIX Europa es llança al domini colonial d'Àfrica i d'Àsia, mentre el continent americà s'alliberava d'aquesta mateixa dominació. Amb els inicis del segle XX aquest procés s'havia consumat, *globalitzant* el planeta –aparentment– en funció d'Europa, però la llarga guerra civil europea (1914–1945), destruí ràpidament aquest efímer *statu quo* i posà les bases d'una *mundialització* diferent durant la no menys llarga Guerra Freda (1947–1991). Aleshores el món semblava haver-se instal·lat en una rígida etapa multipolar que acabà per esfondrar-se. L'assignatura pretén explorar críticament aquest conjunt de períodes estàndard de les relacions internacionals, des d'una perspectiva no euro-cèntrica, especialment interessada en veure el món en la seva complexa i permanent multi-polaritat, malgrat les interpretacions a l'us de la historiografia europea i occidental. Caldrà, lògicament, incidir en la diversitat d'interpretacions i els debats historiogràfics més rellevants, sense oblidar la necessitat de que l'alumne consolidi un mínim coneixement factual i concret de les situacions i de les principals institucions polítiques i socials que afectaren aquesta dimensió de la vida de la humanitat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències específiques

- CE1. Contextualitzar els processos històrics i analitzar-los des d'una perspectiva crítica.
- CE3. Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar críticament els seus desenvolupaments.
- CE10. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi en la resolució de problemes relatius al seu camp d'estudi.
- CE11. Utilitzar els principals instruments informàtics i de gestió de dades i de la tecnologia de la informació i comunicació en general en el camp específic de les ciències històriques.

Resultats d'aprenentatge

- CE1.3. Analitzar els diferents models teòrics que expliquen les tensions socials, polítiques, *ètnico-racials*, ideològiques, etc.
- CE1.4 Comparar críticament tensions socials que han degenerat en una guerra amb tensions socials resoltes cívicament.
- CE3.8. Identificar els processos històrics que han conduït als conflictes bèl·lics.
- CE10.4. Evaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis sobre la guerra.
- CE11.2. Analitzar dades històriques en diferents suports materials.

Competències

- CT1. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi.
- CT5. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi.
- CT6. Gestionar la informació.
- CT9. Treballar en equip.
- CT11. Treballar en equip respectant tots els punts de vista
- CT12. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
- CT13. Raonar críticament.

6.- Continguts de l'assignatura

Introducció: la tradicional història de les relacions internacionals: una perspectiva *eurocèntrica* i *militarista*. Un antídote: el mapa del món de finals del segle XVIII a mitjan segle XIX.

1. De mitjan segle XIX a la *Gran Guerra*: el caòtic enfrontament de tots contra tots.

L'imperialisme europeu a Àsia i Àfrica. La *resistència* de l'Extrem Orient i de l'Orient Mitjà. L'afirmació dels estat nacionals americans. Repartiment i conquesta de l'Àfrica Austral. Les relacions econòmiques: lliurecanvisme, proteccionisme i construcció de mercat mundial contemporani. Les grans migracions ultramarines.

2. La guerra civil europea (1914-45) i el sorgiment de noves potències mundials.

La Gran Guerra, el sorgiment de tres noves potències (EE.UU., Japó i la URSS) i l'ensorrament dels vells imperis (Otomà, Qing i Habsburg). El nacionalisme asiàtic en el món d'entreguerres. Economia i migració: del proteccionisme a l'aïllacionisme d'una guerra a l'altra. La II Guerra Mundial i la recomposició del mapa mundial.

3. La Guerra Freda: el miratge d'un món bipolar però ordenat.

EE.UU. URSS i R.P.Xinesa dinàmica interna i conflicte exterior. Japó i Alemanya: gegants econòmics *sense* política exterior. La descolonització a l'Àsia i a l'Àfrica Austral. L'esclat de l'Orient Mitjà. El mancat experiment econòmic europeu.

4. La postguerra Freda: la realitat d'un món fragmentat i caòtic (com *sempre*).

Del somni del *Project for a New American Century* al malson d'Irak. Multipolaritat o refragmentació? Vells i nous gegants a l'Àsia i Amèrica Llatina. Sota l'impacte de la crisi al món Occidental.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent i les activitats formatives contemplaran aspectes diversos, en la part i proporció que consideri adequada el professor. Per exemple:

Assistència a classes teòriques dirigides per el professor.
Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor.
Lectura comprensiva de textos.
Aprenentatge d'estratègies de recerca d'informació.
Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.
Preparació de presentacions orals.
Estudi personal.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques	39	Identificació d' alguns conceptes històrics clau, que permetin d'entendre la societat espanyola actual. Identificar i utilitzar de manera apropiada fonts d'informació per a la investigació històrica de l'Espanya Contemporània. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. Raonar críticament.
Seminaris i pràctiques dirigides	6	Organitzar i presentar públicament els principals conceptes historiogràfics. Resoldre problemes. Coordinar el treball interdisciplinar amb d'altres equips.

Supervisades

Tutories	15	Treballar en equip, tot assegurant la compatibilització de les diverses aportacions.
Exercicis pautats d'aprenentatge	7,5	Resoldre problemes. Identificar alguns conceptes històrics clau, que permetin d'entendre la societat espanyola actual. Identificar i utilitzar de manera apropiada fonts d'informació per a la investigació històrica de l'Espanya Contemporània. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. Raonar críticament.

Autònomes

Estudi personal	45	Resoldre problemes. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. Raonar críticament.
Lectura de textos. Redacció de treballs. Preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca de informació bibliogràfica	30	Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. Comunicar oralment i per escrit en la llengua pròpia. Resoldre problemes. Treballar en equip, tot assegurant la compatibilització de les diverses aportacions. Raonar críticament.

8.- Avaluació

Conforme al dictat en la Memòria del Grau, aprovada, l'assignatura s'avaluarà contemplant els punts següents:

- a) Proves escrites (tant parcials com finals), amb nota acumulada que signifiqui fins un 70 % del total de la qualificació màxima a obtenir;
- b) Treballs, ressenyes, resums, comentaris d'anàlisi de textos i altres documents (quadres estadístics, gràfics, mapes, imatges, etc.) i / o preparació de comentaris orals i intervencions de seminari, amb nota acumulada que signifiqui fins un 20 % de la qualificació màxima;
- c) Exposicions i comentaris orals en les sessions de seminaris de discussió i debat , amb nota acumulada que signifiqui fins un 10 % de la qualificació màxima;

En el seu conjunt, per a superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir la qualificació de 5 sobre 10. D'altra banda, cada professor podrà marcar, si ho creu útil, uns mínims a assolir en cadascun dels ítems a), b) i c) aquí contemplats.

Advertiments:

Només es reavaluaran les activitats d'avaluació realitzades. Es considerarà com a "no presentat" l'alumne que hagi fet menys del 40% del total de l'avaluació.

La còpia de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) suposa un zero en la qualificació de l'exercici i que l'alumne perdi la convocatòria del total de l'assignatura.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Es tindran en compte els casos particulars, degudament justificats, que rebran el corresponent tractament específic.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Proves escrites parcials; lliurament d'un treball; presentacions orals	7,5	-Identificar els problemes clau de l'estudi de l'Història Contemporània d'Espanya als segles XIX-XX -Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals i transcriure, resumir i catalogar la informació generada en l'època objecte d'estudi. -Identificar i utilitzar fonts d'informació per a la investigació històrica sobre la matèria i època estudiades. -Aprendre de forma autònoma.
--	-----	--

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA:

Manuals i obres generals:

- DUROSELLE, Jean-Baptiste, *Europa de 1815 hasta nuestros días. Vida política y relaciones internacionales*, Labor, Barcelona, 1967.
- DUROSELLE, Jean-Baptiste, *Les relations internationales de 1968 à nos jours*, Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, Paris, 1978.
- DUROSELLE, Jean-Baptiste, *Histoire diplomatique de 1919 à nos jours*, Dalloz, Paris, 1993 [1953-1986].
- RENOUVIN, Pierre, *Historia de las relaciones internacionales*, 4 vols., Aguilar, Madrid, 1964-67 [1954].
- RENOUVIN, Pierre i DUROSELLE, Jean-Baptiste, *Introduction à l'histoire des relations internationales*, Armand Colin, París, 1991 [1965].
- VEIGA, Francisco, U.DA CAL, Enrique i DUARTE, Àngel, *La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría, 1941-1991*, Alianza, Madrid, 1997.
- ZORGBIBE, Carles, *Historia de las relaciones Internacionales*, Vol. 1. De la Europa de Bismarck hasta el final de la Segunda Guerra Mundial, Alianza, Madrid, 1997.

Imperialisme i colonialisme:

- BRENDON, Piers, *The Decline and Fall of the British Empire, 1781-1997*, Vintage, London, 2008.
- CALWER, KAUTSKY, BAUER, STRASSER, PANNEKOEK, *La Segunda Internacional y el problema nacional y colonial*, Cuadernos de Pasado y Presente/74, México, 1978.
- CHARLE, Charle, *La crise des sociétés impériales. Allemagne, France, Grande-Bretagne, 1900-1940. Essai d'histoire sociale comparée*, Du Seuil, Paris, 2001.
- DUROSELLE, Jean-Baptiste, *Tout empire périra. Une vision théorique des relations internationales*, Paris I-Sorbonne, 1981.
- HEADRICK, Daniel R., *Los instrumentos del imperio. Tecnología e imperialismo europeo en el siglo XIX*, Alianza, Madrid, 1989 [1981].
- FIELDHOUSE, David K., *Los imperios coloniales desde el siglo XVIII*, Siglo XXI, Madrid, 1984 [1965].
- JUDD, Denis, *Empire. The British Imperial Experience from 1765 to the Present*, Harper Collins, London, 1996.
- METCALF, Barbara i METCALF, Thomas, *Historia de la India*, Cambridge University Press, 2003.
- WESSELING, Henri L., *Divide y vencerás. El reparto de África, 1880-1914*, RBA, Barcelona, 2010 [1999].

Obres temàtiques:

- ABOUT, Ilse i DENIS, Vincent, *Historia de la identificación de las personas*, Ariel, Barcelona, 2011.
- BADE, Klaus J., *Europa en movimiento. Las migraciones desde finales del siglo XVIII hasta nuestros días*, Crítica, Barcelona, 2003.
- REGAN, Geoffrey, *Historia de la incompetencia militar*, Crítica, Barcelona, 2001 [1987].

Del segle XVIII a la Gran Guerra:

- BECKER, Jean-Jacques, *1917 en Europe. L'année impossible*, Complexe, Bruxelles, 1997.

BONAMUSA, Francesc, *La Europa del Danubio*, 2 vols. (I): 1815-1848 i (2): 1849-1918. Edit. UDEMA (Grupo Anaya), Madrid, 1993.

BONAMUSA, Francesc, *Pueblos y naciones en los Balcanes. De la Media luna a la estrella roja. Siglos XIX-XX*, Ed. Síntesis, Madrid, 1988.

DROZ, Jacques, *Europa: restauración y revolución, 1815-1848*, Siglo XXI, Madrid, 1974 [1967].

HAMILTON Richard F. i HERWIG, Holger H., *Decissions for War, 1914-1917*, Cambrigde University Press, 2004.

MAYER, Arno, *La persistencia del Antiguo Régimen. Europa hasta la Gran Guerra*, Alianza, Madrid, 1984.

El món d'entreguerres i la II Guerra Mundial:

BOURKE, Joanna, *La Segona Guerra Mundial. Història de les víctimes*, Empúries, Barcelona, 2003.

CARR, Edward H., *La Revolución Bolchevique (1917-1923). 3. La Rusia soviética y el mundo*, Alianza, Madrid, 1973 [1953].

CARR, Edward H., *El interregno (1923-1924)*, Alianza, Madrid, 1974 [1954].

CARR, Edward H., *El socialismo en un solo país, 1924-1926. 3. Las relaciones exteriores*, 2 vols., Alianza, Madrid, 1976 [1964].

CARR, Edward H., *Las bases de una economía planificada, 1926-1929. 3 Las relaciones exteriores*, 3 vols., Alianza, Madrid, 1984 [1976].

CARR, Edward H., *El ocaso de la Comintern, 1930-1935*, Alianza, Madrid, 1986 [1983].

COLLOTTI, Enzo, *L'Europa nazista. Il progetto di un Nuovo Ordine Europeo (1939-1945)*, Giunti, Firenze, 2002.

De la Guerra Freda als nostres dies:

CORM, Georges, *Le Proche-Orient éclaté, 1956-2007*, 5a.edició, corregida i augmentada, Gallimard, París, 2007.

JIAN, Chen, *La China de Mao y la Guerra Fría*, Paidós, Barcelona, 2005.

LEFFLER, Melvyn P. i PAINTER, David S. (eds.), *Origins of the Cold War. An International History*, 2ona.edició, Routledge, New York/London, 2005.

LEFFLER, Melvyn P., *La guerra después de la guerra. Estados Unidos, la Unión Soviética y la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008.

LEFFLER, Melvyn P. i WESTAD, Odd A. (eds.), *The Cambrigde History of the Cold War*, 3 vols., Cambrigde University Press, 2010.

VEIGA, Francisco, *El desequilibrio como orden. Una historia de la postguerra fría, 1990-2008*, Alianza, Madrid, 2009.

VIORTS, Milton, *Tormenta en Oriente Próximo. El choque entre el Oriente musulman y el Occidente cristiano*, Debate, Barcelona, 2006.

ZUBOK, Vladislav M., *Un imperio fallido. La Unión Soviética durante la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008.

--

10.- Programació de l'assignatura

Vegeu els diversos documents al campus virtual de l'assignatura

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE